

Tıbbi Laboratuvarlarda Toplam Kalite Yönetimi

Uzm.Dr.Güzin Aykal
Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Sunu planı

- ✓ Tıbbi laboratuvarlarda toplam kalite yönetimi kavramı
- ✓ Yönetim yapısı
- ✓ İnsan kaynakları yönetimi
- ✓ Doküman yönetimi
- ✓ Performans ölçme ve kalite iyileştirme
- ✓ Eğitim yönetimi
- ✓ Hata bildirimleri yönetimi
- ✓ Malzeme ve cihaz yönetimi
- ✓ Bilgi yönetimi
- ✓ İletişim yönetimi
- ✓ Dış kaynak kullanımı
- ✓ Laboratuvar süreçlerinin yönetimi
- ✓ Risk yönetimi
- ✓ Atık yönetimi
- ✓ Acil durum yönetimi
- ✓ Hukuki süreçler

TS EN ISO 15189
TIBBİ
LABORATUVARLAR - KALİTE VE
YETERLİLİK İÇİN
ÖZEL ŞARTLAR

CLIA 88
kriterleri

TS ISO 15190 tıbbi
laboratuvarlar – güvenlik
kuralları

Tıbbi Laboratuvarda
Toplam Kalite
Yönetimi

HKS hastane hizmet
kalite standartları

Tıbbi
Laboratuvarlar
yönetmeliği

CLSI
standards

Kalite yönetimi kavramı, tüm sağlık hizmeti alanlarında olduğu gibi laboratuvarlarda da hizmetin tüm unsurlarını bir bütun olarak ele almaktadır.

Hizmet, ana faaliyetlerin yanında, pek çok idari ve destek faaliyetinin bir arada ya da belli bir sistematik içinde gerçekleştirilmesi sonucunda elde edilen bir üründür. Tüm bu faaliyetlerin nitelikli bir şekilde ve ahenk içinde yürütülmesi neticesinde kaliteli bir ürün elde etmek mümkün olmaktadır.

Bu noktadan hareketle tıbbi laboratuvarda toplam kalite yönetimi kavramı; laboratuvar yönetim yapısı, insan kaynakları yönetimi, doküman yönetimi, bilgi yönetimi, etkin iletişim yönetimi ve tıbbi laboratuvarın ana faaliyetleri olan laboratuvar süreçlerini içerir.

Çalışma faaliyeti sürecinde; hastaya, çalışana ve çevreye zarar vermesi olası durumların kontrol altına alınmasını sağlayan risk yönetimi laboratuvar kalite yönetiminin en önemli unsurlarındandır.

Sağlık, multidisipliner bir hizmet alanıdır ve tüm disiplinlerin ortak hedefi kaliteli sağlık hizmeti sunmaktır. Bu noktada, ekip çalışması kavramı ve birimler arası iletişim kavramları ön plana çıkmaktadır. Laboratuvar hizmetleri ve klinik hizmetlerin iş birliği ve iletişimi bu ekip çalışmasının temelidir.

Laboratuvar uzmanları ve çalışanlarının karşılaşabilecekleri hukuki problemler de toplam kalite yönetimi anlayışıyla en aza indirilebilir.

Güvenilir ve güvenli laboratuvar hizmeti sunumu tıbbi laboratuvar için hizmetin temel amacıdır.

Güvenilir laboratuvar hedefi,

hasta ve hekime yöneliktir ve doğru hastadan doğru numunenin alınmasından, doğru ve güvenilir test sonuçlarının hastaya ve hekime güvenli bir şekilde iletilmesi sürecindeki tüm hizmetleri ifade eder.

Güvenli laboratuvar hedefi ise;

çalışanların güvenli bir ortamda hizmet sunmalarını sağlamak ve bu süreçte onların sağlığını ve güvenliğini temin etmektir.

Laboratuvar Yönetim Yapısı

✓ Temel politika ve değerler belirlenmeli

✓ Organizasyon yapısı oluşturulmalı

Laboratuvar organizasyon şeması oluşturulmalıdır. Organizasyon şeması en üst birimden en alt birime kadar yatay ve dikey ilişkileri göstermeli, yetki devri, koordinasyon ve entegrasyon vb. konulara ilişkin koşulları içermelidir.

✓ Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Yönetim yapısı netleştirilmeli ve laboratuvar hizmetlerine ilişkin tüm görev, yetki, sorumluluklar ile iletişim ve onay mekanizmaları tanımlanmalıdır.

✓ Yetki ve İzin Belgeleri

Böylelikle iş akışının, amaçları ve hedefleri belirlenmiş bir organizasyon yapısı içinde yürütülmesi ve denetlenmesi sağlanarak laboratuvar işleyişinde süreklilik temin edilmelidir.

İnsan Kaynakları Yönetimi

✓ Görevlendirmelere Yönelik Planlama

İş sorumluluğunun işi tamamlamak üzere yeterli sayıda ve yetenekte bir grup bireye verilmesi ile işin sürekliliğini sağlarken, insan kaynaklarının verimli ve etkin yönetimini hedefler.

İnsan kaynakları ile ilgili üstünde durulması gereken bir diğer konu devamsızlık düzeyidir. Düzeltilmeyen kronik devamsızlıklar, diğer çalışanlar açısından da olumsuz bir algıya yol açabilir. Her kuruluş, iyi tanımlanmış, adilce uygulanabilen, çalışana ağır gelmeyen ve taraflı olmayan bir devamsızlık politikasına ve yönetim planına sahip olmalıdır.

✓ Personel Temini ve İşe Uyum Süreci

Çalışanın iş ortamında uyması gereken temel ve mesleki kurallar, kurumun ya da laboratuvarın temel çalışma ilkeleri, çalışan sağlığını ve güvenliğini tehdit edebilecek unsurlar ile hiyerarşik düzende çalışacağı kişiler ve kurum çatısı altında yararlanabileceği fiziksel, sosyal tüm imkanlara kadar her türlü bilgi personele işe başlarken ve belli bir zaman diliminde aktarılmalıdır.

✓ Çalışan Performansı

Personelin görevleri, görevlerine ilişkin yetki ve sorumluluk alanları belirlenmeli ve çalışan performansına yönelik ölçümler yapılmalıdır. Değerlendirmeden elde edilen sonuçlar kayıt altına alınmalı ve çalışanın resmi dosyasına dâhil edilmelidir.

✓ Çalışan Güvenliği ve Memnuniyeti

Doküman Yönetimi

Etkin bir doküman yönetimi; laboratuvarda icra edilen işlerin gözden geçirilmesi sureti ile işlem basamaklarının daha verimli ve faydalı şekilde yeniden düzenlenmesini, yapılan işlerde standardizasyonun temin edilmesini ve eğitimlerde kullanılmak üzere standart belgelerin oluşturulmasını sağlayacaktır.

Performans Ölçümü ve Kalite İyileştirme

Kalite çalışmalarından elde edilen sonuçlar somut verilere dayanmalıdır ki geline nokta somut olarak değerlendirilebilsin ve sağlıklı kıyaslamalar yapılabilsin. Somut kanıtlara ulaşmak için kalite çalışmalarının ölçülebilir bir formata dönüştürülmesi esastır. Ölçüm, süreçlerin yönetimini ve izlenebilirliğini sağlamaktadır. Bu nedenle laboratuvar sürecini kapsayan ölçüme dayalı hedefler tespit edilerek iyileştirmeye açık alanlar belirlenmeli ve iyileştirilen alanlarda kalitenin sürekliliği sağlanmalıdır.

-
- ✓ Göstergeler
 - ✓ Öz değerlendirme (İç tetkik)
 - ✓ Görüş ve öneriler
 - ✓ Memnuniyet ölçümü
 - ✓ Dış değerlendirmeler

Göstergelerin Laboratuvara Sağladığı Yararlar

- ✓ Hizmetin kalitesinin ölçülmesi
- ✓ Konuyla ilgili yönetimsel başarının ortaya konulması
- ✓ Üzerinde çalışma yapılan bölümle ilgili başarı veya başarısızlık düzeyinin tespiti
- ✓ Bölümler arasında kıyaslama yapılması imkânı
- ✓ Kurumlarda ve süreçlerde iyileştirmeye ilişkin planlamaların yapılması
- ✓ İleriye dönük politikaların oluşturulması
- ✓ Hesap verilebilirlik

Eğitim Yönetimi

Eğitim; ilgili paydaşların aynı dili konuşması, aynı hedefleri paylaşması ve yapılan iş ve işlemlerde standart uygulama yollarının oluşturulması açısından kalite çalışmalarında önemli bir yere sahiptir.

Laboratuvar Çalışanlarının Eğitimi

Laboratuvar çalışanlarına yönelik eğitim planı oluşturulurken çalışanların görüş ve önerileri alınmalıdır. Eğitim planı, ilgili laboratuvar uzmanlarından temizlik görevlilerine kadar laboratuvarında çalışan tüm personeli kapsamalıdır.

- ✓ Yeni başlayan personele mesleki gruplara göre hazırlanmış bölüm uyum eğitimi
- ✓ Mevzuat
- ✓ Dokümantasyon yönetimi
- ✓ Hasta güvenliği
- ✓ Çalışan güvenliği
- ✓ Kişisel koruyucu ekipman
- ✓ Sağlık taramaları
- ✓ Risk yönetimi
- ✓ Öz değerlendirme yönetimi
- ✓ Preanalitik sürece yönelik eğitimler
- ✓ Analitik sürece yönelik eğitimler
- ✓ Postanalitik sürece yönelik eğitimler

- ✓ Kalite yönetimi
- ✓ Bilgi yönetim sistemi
- ✓ Stok yönetimi
- ✓ Atık yönetimi
- ✓ Tehlikeli madde yönetimi
- ✓ Temizlik ve dezenfeksiyon
- ✓ Renkli kod yönetimi
- ✓ Laboratuvar süreçlerinin performansının izlenmesi ve gösterge takibi

Laboratuvardan Hizmet Alan Sağlık alışanlarının Eğitimi

- ✓ Laboratuvar genel işleyişi
- ✓ Test rehberi
- ✓ Numune alımı
- ✓ Numune kapları
- ✓ Numune transferi
- ✓ Numune kabul veya ret kriterleri
- ✓ Panik değerler ve bildirimleri
- ✓ Testlerin kalite güvencesinin nasıl sağlandığı
- ✓ Dış kalite kontrol sonuçları
- ✓ Laboratuvar kalite yönetimi

Eğitim Etkinliğinin Değerlendirilmesi ve İzlenmesi

- ✓ Ön test-son test
- ✓ Öz değerlendirmeler
- ✓ Gözlemler
- ✓ Kişilerle yapılan görüşmeler
- ✓ Bölüm sorumluları ile yapılan değerlendirmeler
- ✓ Anketler
- ✓ Eğitime bağlı davranış değişikliğine yönelik ölçme yöntemleri (kabul görmüş ölçekler gibi)

Hata Bildirimleri ve Yönetimi

Sağlık kurumları, hataların ardından, önleyici faaliyetleri belirleme ve uygulamaya koyma noktasında gerekli adımları atmadığında, sürekli olarak aynı hatalar tekrar edilmekte ve bu önlenemez hatalar nedeniyle hastalar ya da çalışanlar zarar görmektedirler.

Amacın cezalandırmak değil, sistemin iyileştirilmesi olduğu ve sisteme yönelik iyileştirmelerin belirlenmesi açısından da hata bildirimlerinin son derece önemli olduğu bilincinin verilmesi gerekmektedir.

Laboratuvarlarda, hasta ve çalışan güvenliğini tehdit eden veya tehdit edebilecek pek çok hata gerçekleşebilmektedir. Kalite yönetiminin temel basamaklarından olan sürekli iyileşmenin sağlanabilmesi için, bu hataların bildirilmesi, izlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması büyük önem arz etmektedir.

Hasta güvenliği ile ilgili hatalara örnekler:

- ✓ Hasta numunesinin karışması veya kaybolması
- ✓ Hasta numunesinin reddi
- ✓ Numunenin uzun süre bekletilmesi
- ✓ Miadı geçmiş kit tespiti

Çalışan güvenliği ile ilgili hatalara örnekler:

- ✓ Kesici delici alet yaralanması
- ✓ Elektrik yaralanmaları
- ✓ Laboratuvar kaynaklı enfeksiyonlar
- ✓ Yangın
- ✓ Kimyasal madde maruziyeti

Malzeme ve Cihaz Yönetimi

Malzeme ve Cihaz yönetiminde ana unsurlar

- ✓ Sorumlular ve sorumluluklar
- ✓ Dokümantasyon
- ✓ Temin
- ✓ Muhafaza ve transfer
- ✓ Kullanım

Bilgi Yönetimi

Sağlık hizmeti süreçlerinde oluşan tıbbi ve kişisel bilgilerin doğru ve güvenli şekilde kayıt altına alınması, depolanması ve ihtiyaç duyulan doğru bilginin, doğru zamanda, doğru kişiye ulaştırılmasında bilgi yönetimi büyük bir rol oynamaktadır.

Tıbbi laboratuvar uzmanlarının, yeri ve önemi gün geçtikçe artan bilgi yönetim sistemleri konusunda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmaları, çalışmalarını mutlaka daha ileri bir aşamaya taşımalarını sağlayacaktır.

- ✓ Sorumlular ve Sorumluluklar
- ✓ Dokümantasyon
- ✓ Fiziksel ve teknolojik alt yapı
- ✓ Bilgi güvenliği ve mahremiyeti
- ✓ Bilginin zamanlılığı ve sürekliliği
- ✓ Harici bilgi kaynaklarına erişim

Laboratuvar bilgisinin doğru şekilde oluşturulması konusunda bazı kritik basamaklar:

- ✓ Doğru hasta bilgisi ile kayıt
- ✓ Numunenin doğru kimliklendirilmesi
- ✓ Numunenin alınma ve transferi ile ilgili zaman bilgisinin doğru kayıt edilmesi
- ✓ Analiz sonucunun doğruluğu
- ✓ Üretilen sonucun bilgi sistemine doğru şekilde aktarılması
- ✓ Sonucun doğru zamanda doğru kişiye (ilgili hekim, hasta, hasta yakını) ulaşması
- ✓ Sonuçların yetkilendirilmiş kişiler dışında ulaşılamaz olması

İletişim Yönetimi

Laboratuvar hizmetleri; biyolojik ve tıbbi parametrelerden oluşan teknik konuların yanında, farklı disiplinler ve farklı birimler ile etkileşimin de yoğun şekilde yaşandığı, kendine has yönetsel dinamikleri de içinde barındıran süreçleri kapsamaktadır. Etkili iletişim unsurlarının, laboratuvar hizmetlerinde kalite uygulamalarının başarısını olumlu yönde etkileyeceği aşikârdır.

Laboratuvarlarda iletişim yönetiminde temel olarak iç ve dış paydaşlar olmak üzere iki paydaş grubundan söz etmek mümkündür.

Laboratuvarda İç Paydaşlar

Laboratuvar
Teknisyenleri

Laboratuvar
Sorumluları

Uzman Hekimler

şirket Personeli

İç paydaş iletişiminin etkili hale getirilmesi için yapılması gereken uygulamalar:

- ✓ İş tanımlarının yazılı hale getirilmesi
- ✓ Birimlerde iş planının oluşturulması
- ✓ Görevlerin adil paylaştırılması
- ✓ Ekip anlayışının benimsenmesi
- ✓ Karşılıklı güven ve saygı temelli ilişkiler kurulması

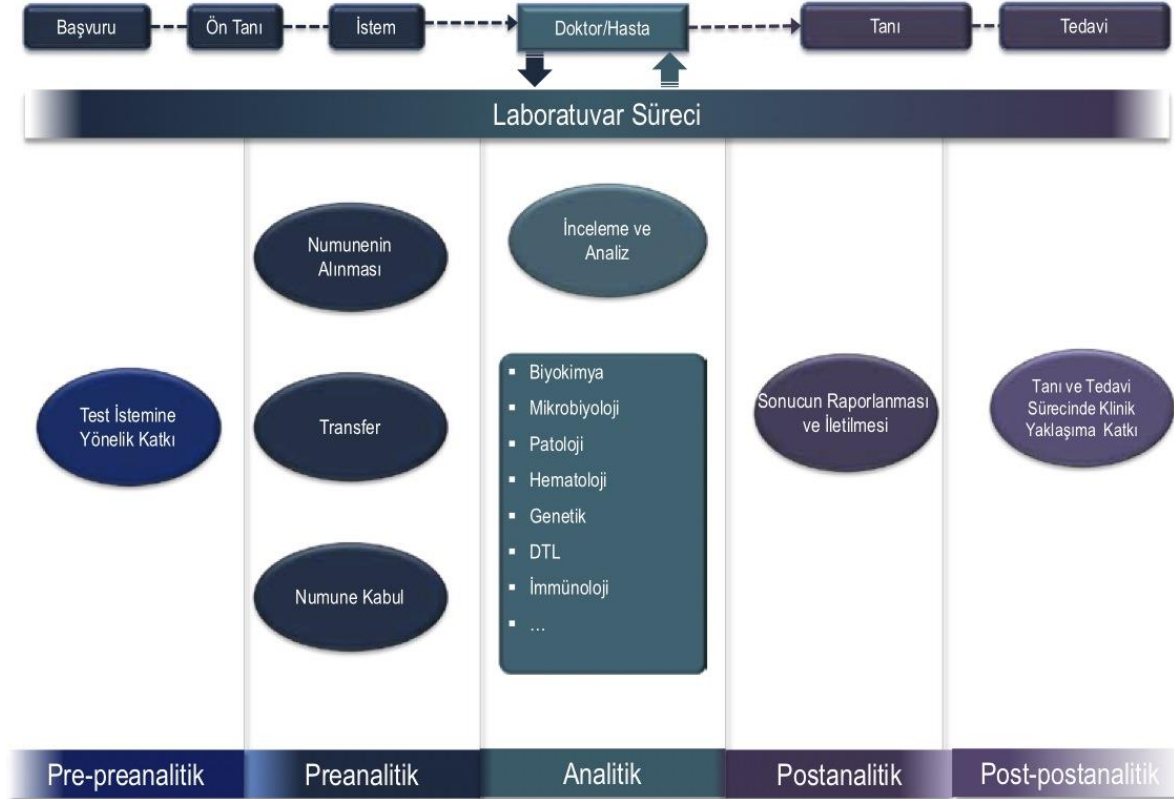
Hastane genelinde, laboratuvarlar ve diğer birimler arasında tesis edilen olumlu ve açık iletişim ortamı, hizmetlerin sağlıklı bir biçimde yürütülmesi için önemli bir basamaktır. Bu iletişim ortamının sürekliliğinin sağlanması ve özellikle çalışanların motivasyonlarının sağlanmasında için elbette yöneticilerle de iyi düzeyde iletişim sürdürülmelidir.

Laboratuvar Hizmetlerinde Dış Kaynak Kullanımı

Dış Kaynak Kullanımının Kapsamı ve Süreçlerinin Tanımlanması
Dış Kaynak Kullanımı ile Sunulan Hizmetlere Yönelik Performans Ölçümü

Sonuç olarak, hastane dışında hizmet veren laboratuvarların kullanımına karar verilirken maliyet ile birlikte laboratuvar süreçlerinde yaşanan trafiğe eklenen karmaşıklık ve bu karmaşıklığın yol açabileceği tıbbi hata riskleri de dikkate alınmalı ve dış kaynak kullanımı mutlaka gerekli ise kalitenin sağlanması için ciddi anlamda hassasiyet gösterilmelidir.

Laboratuvarada Süreç Kontrolü

Pre-preanalitik Süreç Yönetimi

Hastaya test istemi yapılması ile ilgili iş ve işlemleri kapsayan pre-preanalitik süreç, genellikle laboratuvar dışında gerçekleştiğinden kontrolü için özel çaba harcanması gereken bir periyottur.

Laboratuvar tarafından; klinisyenin doğru test istemini yapmasını sağlamaya yönelik olarak çeşitli yöntemler kullanılabilir:

- ✓ Test rehberinde endikasyonlar hakkında bilgi
- ✓ Karar destek sistemleri (tanısal algoritmalar)
- ✓ Test panelleri
- ✓ İstek formlarının tasarımının klinisyenlerle birlikte oluşturulması

Laboratuvarda çalışılacak testlerin belirlenmesi konusunda da laboratuvar uzmanları ve ilgili klinisyenler bilgi ve görüş alışverişinde bulunmalıdır. Laboratuvar test profili; kurum hasta çeşitliliği, coğrafi ve sosyolojik gereklilikler, toplumun ihtiyaçları ve bilimsel kurallar çerçevesinde belirlenmeli, maliyet etkinlik açısından da değerlendirilmelidir.

Rutin test sonuçlarına göre tanının güvenilirliğini artırmak ve/veya doğrulamak amacıyla laboratuvar uzmanının sisteme test ekleme yetkisinin olması sağlanmalıdır.

Preanalitik Süreç Yönetimi

Numune Alımı

- ✓ Numunenin doğru zamanda alınması
- ✓ Numunenin uygun yöntemle alınması
- ✓ Numune alma zamanının kayıt altına alınması
- ✓ Numune alımı ile ilgili eğitim verilmesi

Numune Transferi

- ✓ Numunenin uygun yöntemle transferi
- ✓ Numunenin doğru sürede transferi
- ✓ Numune transferi ile ilgili eğitim verilmesi

Numunelerin Laboratuvara Kabulü

- ✓ Numune Kabul veya Ret Kriterleri
- ✓ Numune Kabul Birimi
- ✓ Numune Reddi
- ✓ Numune Kabulü

Analitik Süreç Yönetimi

- ✓ Testlerin çalışılması
- ✓ Çalışanların yetkinliği
- ✓ Malzeme ve cihaz yönetimi
- ✓ Kalite kontrol çalışmaları
- ✓ Metot validasyonu/verifikasyonu
- ✓ Ölçüm belirsizliğinin hesaplanması

Postanalitik Süreç Yönetimi

- ✓ Sonuç verme sürelerinin belirlenmesi ve bilgilendirme
- ✓ Hasta sonuç raporları
- ✓ Arşivleme

Tıbbi laboratuvarlarda raporlar ve kayıtlar en az otuz yıl, elektronik kayıtlar yedekleme ile birlikte süresiz muhafaza edilir. İç ve dış kalite kontrol değerlendirme sonuçları tıbbi laboratuvarlarda en az beş yıl, cihaz test kalibrasyon sonuçları en az bir yıl süre ile muhafaza edilir.

Post-postanalitik Süreç Yönetimi

Hasta sonuçlarının hasta yararına kullanılmasını sağlamak üzere yapılan tüm işlemler post-postanalitik süreç kapsamında incelenmektedir. Bu süreçte laboratuvar uzmanı ve çalışanlarının klinik kararlara katkısının, nasıl ve ne düzeyde olması gerektiği konusunda bilimsel platformda çeşitli görüşler bulunmaktadır.

Laboratuvar tarafından belirlenen kurallar çerçevesinde ve gerekli görülen durumlarda klinisyene yönelik sonuçların yorumlanmasına ilişkin bilgi ve yönlendirme desteği sağlanmalıdır:

- ✓ Referans aralıklar
- ✓ Panik ya da kritik değerde bulunan test sonuçlarının zamanında bildirilmesi

- ✓ Ölçüm belirsizliğine ilişkin bilgilere gerektiğinde klinisyen tarafından ulaşılabilmemesinin sağlanması
- ✓ Laboratuvar uzmanının yorum ve önerilerinin eklenmesi
- ✓ Ek test uygulamaları
 - Belli bir test için sonuç belirli bir aralıkta veya değerde çıktığında önceden klinisyen ve laboratuvar uzmanı tarafından belirlenmiş ve sisteme tanımlanmış olan testin çalışılması (refleks testler)
 - Laboratuvar uzmanı tarafından hastanın klinik durumu ve test sonuçları ile ilişkili hastaya özgü değerlendirme sonucunda eklenmesi önerilen testler (yansıma testler)

-
- Sonuç raporunda numune ve testle ilgili laboratuvar süreçlerinin izlenebilirliğinin gösterilmesi (asgari bulunması gereken zaman parametreleri)
 - Düzenli yapılan toplantılarda (klinik ve laboratuvar branşlarının katılımı ile) özellikli olguların test sonuçları ile tanı ve tedavi süreçlerinin tartışılması
- ✓ Sonuçların yorumlanması ile ilgili dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:
- Açıklayıcı metin/yorum ekleme yetkisi sadece ilgili laboratuvar uzmanının sorumluluğunda olmalıdır.
 - Laboratuvar uzmanları, bu alanda kullandıkları bilginin, kanıta dayalı, yeterli ve güncel olmasına dikkat etmelidirler.
 - Sonuç raporlarının gereksiz bilgi ile karmaşık hale gelmesi engellenmelidir.

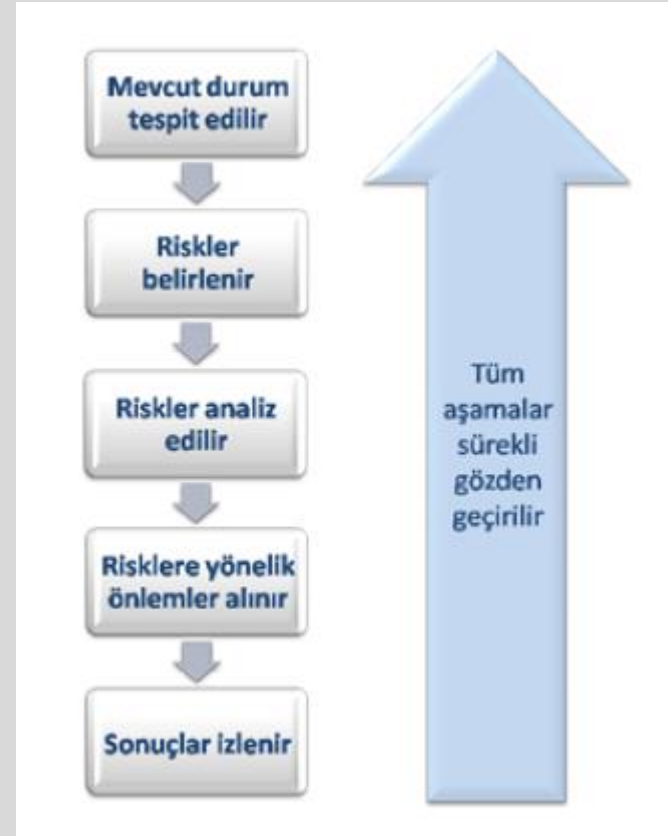
Laboratuvarda Sağlıklı alışma Yaşamı

Risk Yönetimi

Güvenli laboratuvar; çalışanların, laboratuvar ziyaretçilerinin, toplumun ve çalışılan materyalin, laboratuvar kaynaklı risklere karşı korunması için gerekli tedbirlerin alındığı laboratuvardır.

(TS ISO 15190 tıbbi laboratuvarlar – güvenlik kuralları)

(6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu)

Atık Yönetimi

Laboratuvar atıkları; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) ve Sağlık Bakanlığının ilgili mevzuatına tabidir. Dolayısı ile bu tür atıkların toplanması, taşınması veya uzaklaştırılmasına yönelik uygulamalarda ilgili düzenlemeler dikkate alınmalıdır.

Acil Durum Yönetimi

- ✓ Acil durum ve afet planı oluşturulmalıdır.
- ✓ Acil durum yönetimine yönelik eğitim verilmelidir.

Klinik Laboratuvarlarda Hasta Güvenliği ve Hukuki Süreçler

Laboratuvarla ilgili süreçlerde meydana gelen tıbbi hatalar sonucunda hukuki sorumluluklarla karşı karşıya kalınabilmektedir:

- ✓ Ceza Sorumluluğu
- ✓ Tazminat Sorumluluğu
- ✓ Disiplin Sorumluluğu

2010 yılında uygulamaya giren hekim sorumluluk sigortası kapsamında 140 bin doktordan tamamına yakını sigortalanırken, uygulamanın üzerinden bir yıl bile geçmeden tazminat talebinde ciddi artışlar yaşanmıştır.

Bir yıl içinde, sigorta şirketleri tarafından, doktorların neden olduğu tıbbi kötü uygulamalar nedeniyle toplam 46 bin TL hasar ödemesi yapıldığını açıklayan Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği, 6 milyon TL'lik hasarın ise, kesinleştiğini ancak henüz ödenmediğini belirtmiştir.

Laboratuvar tetkik sonuçlarının yanlış verilmesi yani başka bir ifadeyle laboratuvarda hasta güvenliğinin sağlanamaması ile ilgili durumlarda laboratuvar uzmanlarına karşı hasta şikâyetlerinin ve taleplerinin zaman içerisinde artacağı düşünülmektedir.

Laboratuvar uzmanları, özellikle laboratuvar test sonuçlarının yanlış verilmesi, mesleği uygulamada bilgi ve beceri yetersizliği ya da hasta hakları ve etik ilkelere aykırı davranış sonucu ortaya çıkan mesleki yetersizlik durumunda, sağlık meslekleri kurulunca mesleki yeterlilik eğitimine alınma ve eğitim sırasında görevine devam edememesi, meslekten geçici men ve meslekten men gibi oldukça ciddi yaptırımlarla karşı karşıya kalacaktır.

Diğer taraftan hastalar maddi ve manevi tazminat talep edecek ve yüksek tazminat tutarlarının mesleki mali sorumluluk sigortası üst limitini aşan tutarlarını doğrudan kendisi ödemek zorunda kalacaktır.

Yaptırımlar bir yana, hukuki süreçlerin kişiler üzerinde oluşturduğu psikolojik baskı ve olumsuz sonuçlanması durumunda yaşanan prestij kaybı da önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç olarak hasta güvenliği konusunda gereken önlemler alındığı takdirde; hem laboratuvar çalışanlarının mesleki ve vicdani olarak tatmini sağlanmış, hem de maddi-manevi travma yaşamaları önlenmiş olacaktır.

Teşekkürler..

